

Дата: 17.04.2025

Клас: 6–А,Б

Предмет: Пізнаємо природу

Урок: № 71

Вчитель: Капуста В.М.

**Взаємозв'язки організмів у морі чи океані.
Повторення. Наземно-повітряне середовище**

Мета уроку:

- ознайомити учнів з різноманітністю організмів, які існують у морях та океанах, включаючи рослини, тварини, мікроорганізми та інші форми життя;
- формувати знання про взаємозв'язки між різними видами організмів у морі чи океані, такі як харчові ланцюги, взаємодія хижак-жертва, симбіоз, конкуренція та інші форми взаємодії;
- розкрити важливість водних екосистем для збереження біорізноманіття та надання різних екосистемних послуг, таких як очищення води, забезпечення харчових ресурсів, регуляція клімату тощо;
- розвивати навички аналізу та критичного мислення, досліджуючи складні взаємозв'язки у водних екосистемах та їхні наслідки для життя на Землі;
- виховувати почуття відповідальності за всіх живих істот нашої планети.

Сьогодні
14.04.2025

Прослухайте вірш та налаштуймося на роботу

Дзвоник всім нам дав наказ:
«До роботи швидше в клас!»
Біля парти станьмо чемно -
Плине час хай не даремно.
Будьмо уважні та старанні всі,
Сядьмо рівненько на місця свої.

На суходолі організми оточені повітрям. Воно прозоре, а в більшості наземних тварин є органи зору та добре розвинений зір. Наприклад, яструб із висоти свого польоту бачить мишу, яка біжить полем. Під час дихання та фотосинтезу організми засвоюють атмосферний кисень та вуглекислий газ.

Сьогодні
14.04.2025

Пригадай, які є природні угруповання

Ліс

Море

Природні
угруповання

Луки

Прісні
водойми

Болото

Океани, моря, солоні озера - це
місця існування рослин, тварин
та інших організмів, що
пристосувалися до життя в
солоній воді.

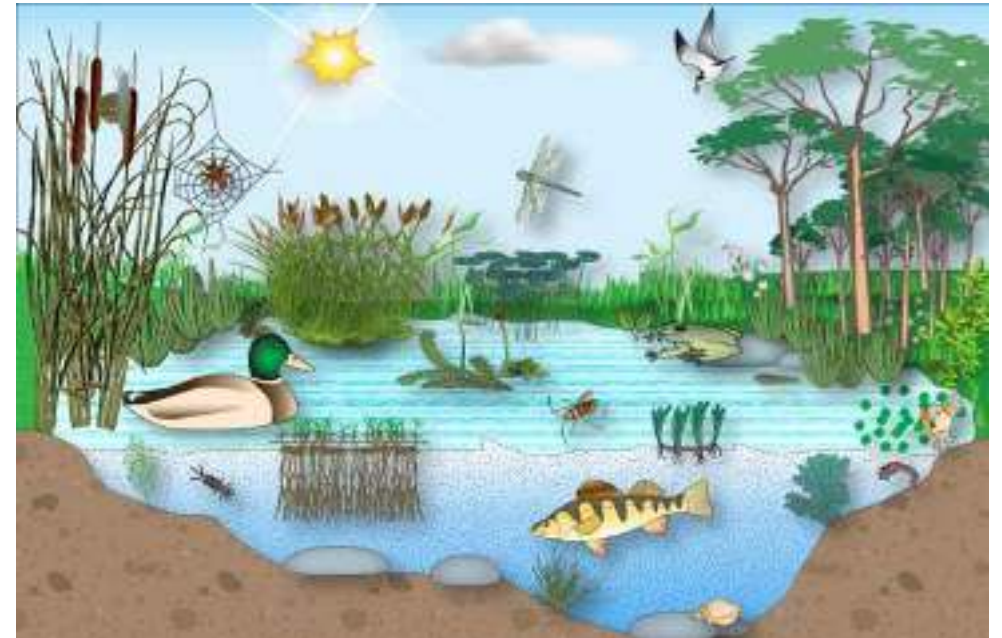
Ланцюги живлення морських екосистем.

У морських екосистемах першу ланку ланцюгів живлення займають водорості. Зелені, червоні, бурі водорості можуть жити в поверхневих шарах, у товщі води, на дні водойм. Водорості насичують воду та повітря над нею киснем, вони є джерелом їжі для рослиноїдних тварин. Діатомові водорості після відмирання утворюють осадові породи.

Ланцюги живлення водних екосистем.

Основними споживачами у водоймах є: молюски, раки, риби, земноводні, водні плазуни та окремі групи птахів і ссавців. Ці та багато інших організмів регулюють чисельність рослин, допомагають їм у поширенні та розмноженні, створюють нові місця існування, сприяють самоочищенню водойм.

Ланцюги живлення морських екосистем.

Головними руйнівниками органічних решток у водоймах є водні гриби й бактерії. У цих організмів є навіть певний розподіл праці: спочатку рештки розкладають гриби, а потім руйнування простіших органічних речовин завершують бактерії. Мінеральні речовини розчиняються у воді, перемішуються та стають доступними для споживання організмами-утворювачами.

ЯКІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ОРГАНІЗМІВ У МОРІ ЧИ ОКЕАНІ.

Морські екосистеми займають приблизно 70 % поверхні планети. Солоні озера, моря, океани завдяки колообігу води поєднані в єдину велетенську систему — **Світовий океан**. Найбільше розмаїття морських мешканців у прибережних частинах – коралові рифи, ліси водоростей, мангрові болота; у місцях впадіння річок у моря та у верхніх шарах води.

Сьогодні
14.04.2025

Більшість морських рослин – це водорості

На глибині до 100 метрів,
куди сягає сонячне
проміння, живуть зелені
водорості.

Сьогодні
14.04.2025

Більшість морських рослин – це водорості

Нижче — бурі,

Сьогодні
14.04.2025

Більшість морських рослин – це водорості

Ще нижче — червоні.

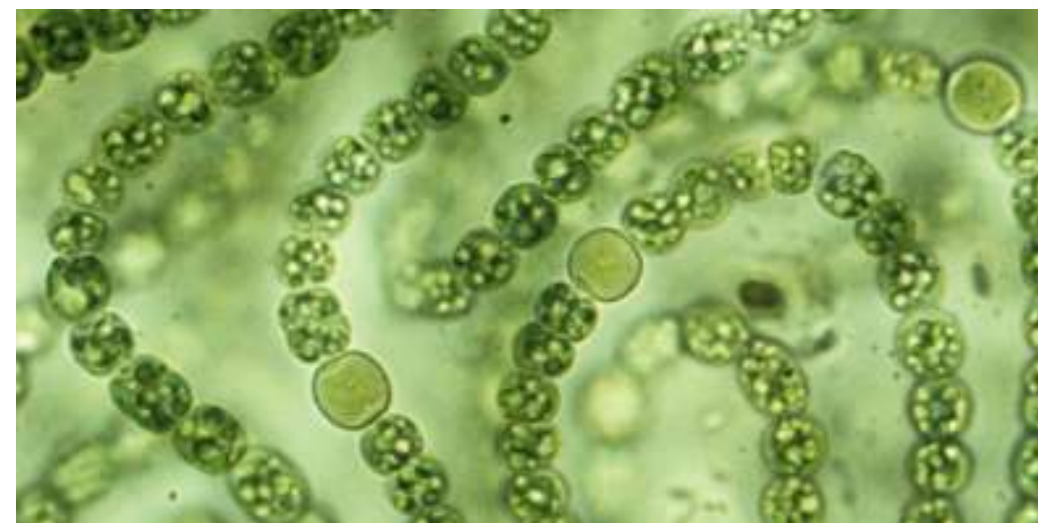
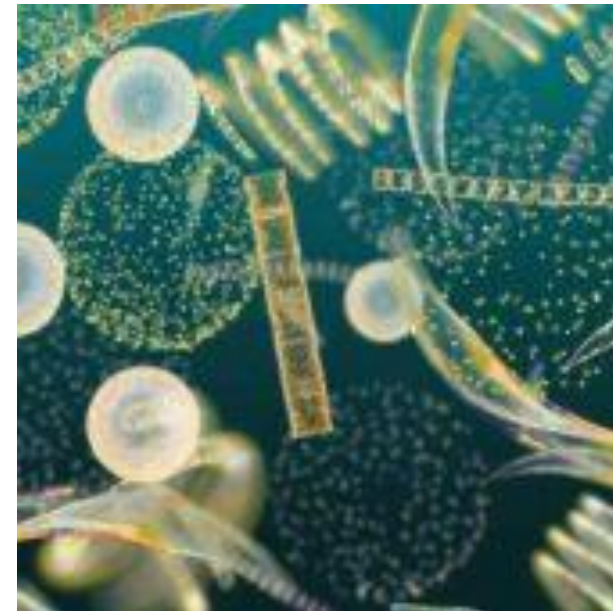

Планктон — важлива ланка в харчовому ланцюгу. Бактерії і водорості поїдають мікроскопічні тваринні організми, якими, у свою чергу, живиться дрібна риба — хамса. А її поїдають хижаки: скумбрії та дельфіни.

ЯКІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ОРГАНІЗМІВ У МОРІ ЧИ ОКЕАНІ.

Організмами-**утворювачами** в морях і океанах є **фітопланктон** — сукупність дрібних фотосинтезуючих організмів, які живуть у верхньому шарі води. Особливе значення мають **ціанобактерії та діатомові водорості**. Ціанобактерії — це найбільша та найважливіша група живих істот на Землі. Завдяки фотосинтезу вони забезпечують водні екосистеми киснем. У діатомових водоростей змішане живлення: вони здатні до фотосинтезу та споживають готові поживні речовини, що осідають із верхньої частини водойм.

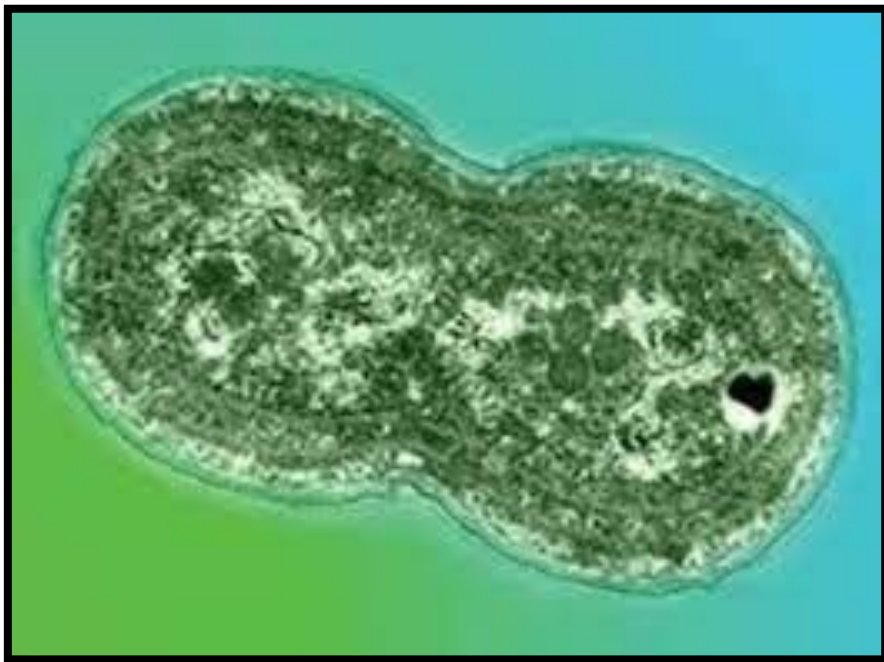
Сьогодні
14.04.2025

У морях та океанах життям заправляє фітопланктон — сукупність дрібних фотосинтезуючих організмів-утворювачів, які живуть у верхньому шарі води

Сьогодні
14.04.2025

Ціанобактерії — це найбільша та найважливіша група живих істот на Землі

ЯКІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ОРГАНІЗМІВ У МОРІ ЧИ ОКЕАНІ.

Сукупність тварин у товщі води, які зазвичай не здатні протидіяти течіям та живляться дрібними рослинними організмами, називають **зоопланктоном**. Це амеби, ракоподібні (дафнії, циклопи, криль), личинки молюсків і риб, які виконують функції первинних споживачів. Зоопланктон є поживою для більшості риб і молюсків.

ПРЕДСТАВНИКИ ЗООПЛАНКТОНУ

циклоп

дафнія

криль

ЯКІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ОРГАНІЗМІВ У МОРІ ЧИ ОКЕАНІ.

Наступними учасниками ланцюгів живлення є **хижі риби** (акули, тунці), **морські ссавці** (косатки, дельфіни, зубаті кити, моржі, тюлені) й **морські птахи** (альбатроси, буревісники). Пінгвіни — особливі морські птахи, які не літають, але чудово плавають. Пінгвіни живляться дрібними рибами, дрібними головоногими моллюсками і планктонними ракоподібними.

ЯКІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ОРГАНІЗМІВ У МОРІ ЧИ ОКЕАНІ.

Найбільший представник серед ссавців — синій кит — також живиться планктоном. Він належить до групи вусатих, або беззубих, китів, у яких добре розвинений цідильний апарат для фільтрації з води планктону, ракоподібних та дрібної риби. У морських екосистемах кити можуть бути й хижаками для зоопланктону, і здобиччю для агресивних косаток.

Сьогодні
14.04.2025

Населяють води морів різні за розміром організми:

Раки

**Морські
черепахи**

Сьогодні
14.04.2025

Населяють води морів різні за розміром організми:

Медузи

Краби

Морські змії

Кити

Сьогодні
14.04.2025

Упізнай мешканців моря

Сьогодні
14.04.2025

Розглянь риб, які живуть в морях

Тріска

Лосось

Сьогодні
14.04.2025

На берегах морів селяться:

Чайки

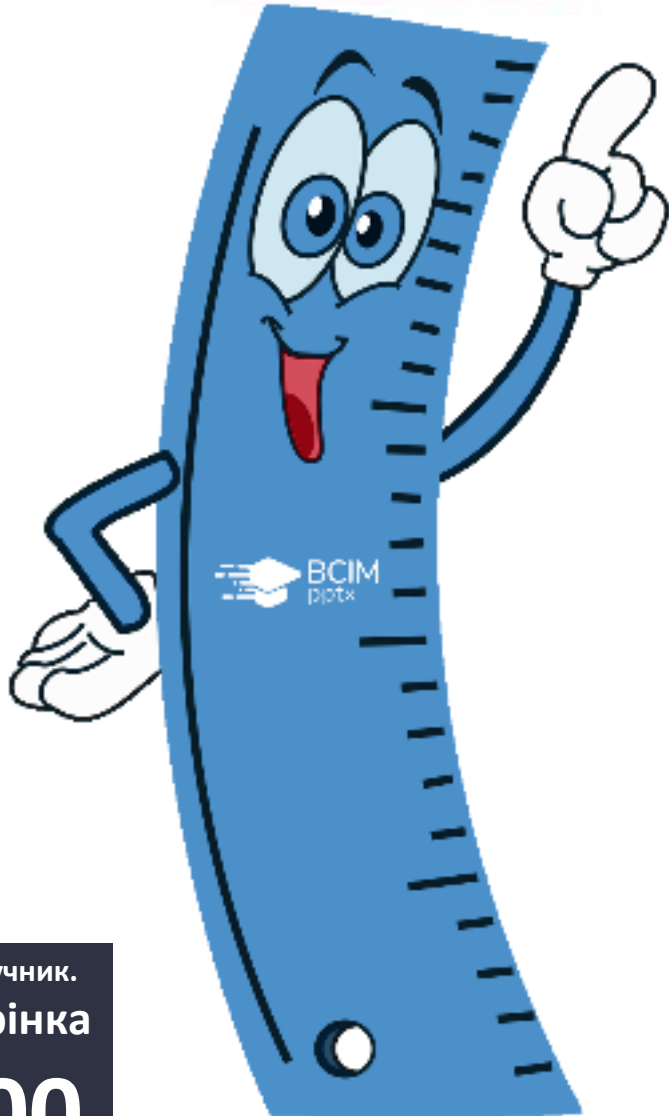

Баклани

Пелікани

Головними **руйнівниками** органічних решток у водоймах є **водні гриби й бактерії**. У цих організмів є навіть певний розподіл праці: спочатку рештки розкладають гриби, а потім руйнування простіших органічних речовин завершують бактерії. Мінеральні речовини розчиняються у воді, перемішуються та стають доступними для споживання організмами утворювачами.

Сьогодні
14.04.2025

Фізкультхвилинка

Сьогодні
14.04.2025

Робота в зошиті

**Запишіть ланцюги живлення, зображені на мал. 223.
Складіть ще декілька харчових ланцюгів морських екосистем**

КОРОТКО ПРО ГОЛОВНЕ

- ★ Стійкість водних екосистем залежить від розмаїття їхніх мешканців та харчових зв'язків, що виникають між організмами.
- ★ Багатоманітність морських угруповань є причиною значної довжини ланцюгів живлення та більшої стійкості морських екосистем.

Сьогодні
14.04.2025

Домашнє завдання

Зворотній зв'язок Human або
ел. пошта valentinakapusta55@gmail.com

**Підручник § 44, ст. 201-203 ,
опрацювати; запитання ст. 203 (1,
2 -усно), скласти ланцюги
живлення за мал. 223.**

Сьогодні
14.04.2025

Рефлексія

Розкажи про свою роботу на уроці за схемою.

ЗНАЮ ...

ВМІЮ ...

ПОТРЕНУЮСЯ...

